

ד ח ו פ

19 במאי 2021

לכבוד	לכבוד
רבני"צ קובי שבתאי	ניצב דורון תורג'מן
מפקד מחוז ירושלים	
<u>משטרת ישראל</u>	<u>משטרת ישראל</u>

שלום רב,

הנדון: דרישה להסרת החסימות המשטרתיות בשכונת שיח ג'ראח לאלתר

סימוכין: מכתבנו מיום 10.5.2021; תשובתכם מיום 19.5.2021

בשם תושבי שיח ג'ראח, האגודה לזכויות האזרח בישראל ועמותת עיר עמים, אנו פונים אליכם פעם נוספת בנושא שבנדון, זאת לאחר שבעשרת הימים האחרונים, מאז פנייתנו הקודמת בעניין, התהדקה טבעת החנק המשטרתית בה שרויים תושביה הפלסטינים של השכונה תוך דיכויים המתמיד, בהתנהלות אשר כונתה בפי השוטרים במקום "שטח צבאי סגור". חסימת השכונה מכל עבריה, איסור על כניסתם אליה של מי שאינם מתגוררים בה או שאינם נמנים על הציבור הדתי-יהודי, האיסור על תושבים פלסטינים לעמוד ולשבת בשכונה וההתעמרות המתמדת באוכלוסיה זו - פוגעים קשות ללא סמכות והצדקה בזכויותיהם החוקתיות לחופש התנועה, לחופש המחאה, לפרטיות, לחירות ולכבוד. היחס השונה בתכלית לו זוכים המתנחלים הגרים במקום אף פוגע בזכותם החוקתית לשוויון, והכל כמפורט להלן:

1. ביום 10.5.2021 פנינו אליכם בדרישה להסיר את החסימות המשטרתיות מהשכונה, אשר מיום 7.5.2021 מוצבות בה דרך קבע. במכתבנו התרענו על הפגיעה הקשה במרקם החיים התקין של התושבים הפלסטינים, על הבידוק הסלקטיבי שעורכת המשטרה בכניסה לשכונה במסגרת מותרת כניסתו של הציבור הדתי-יהודי ונחסמת דרכם של כל השאר, על האלימות בה נוקטת המשטרה בפיזור מחאות ההזדהות עם תושבי השכונה אשר חרב הפינוי מביתם מונפת על צווארם, כמו גם על שימוש תכוף ברימוני הלם ובבואש.

2. אלא שבמקום להסיר את טבעת החנק, לסגת ולאפשר לתושבים להמשיך בשגרת חייהם גם בימים רוויי מתח אלה, התהדק המצור על התושבים הפלסטינים. מחסומי הברזל הפכו לבטונדות, עמדת מג"ב הוצבה בפתח בית פלסטיני, ומדיניות היד הקשה כלפי התושבים רק הלכה וגברה.

3. מעדויות שגבינו בימים האחרונים מתושביה הפלסטיניים של השכונה עולה, כי למסכת הטרטורים, ההשפלות והאלימות המשטרית שהם חווים, ואשר תוארה במכתבנו הקודם, נוספו הביטויים הבאים:

- איסור לעמוד ולשבת ברחובות השכונה. תושבים הלינו על כך כי כל אימת שהם יוצאים מביתם, לשוח סתם או להתרועע עם שכניהם, מייד מופנות אליהם פקודות לשוב לדירתם ולא לצאת ממנה. לא פעם מלווה הפקודה בהדיפה פיזית של התושבים. כשנשאלו שוטרים לפשר הדבר, השיבו כי "אלה הפקודות שקיבלנו".
- איסור על ילדים לצאת ולשחק ברחוב.
- איסור לצאת מהבתים בלילה.
- איסור חלקי, אשר ככל הנראה תלוי בגחמת השוטר העומד במחסום, על התושבים להיכנס ולצאת מהשכונה כליל. תושבים הלינו על כך כי ניסיונות לצאת בלילה מהרחובות החסומים, לצורך הצטיידות במזון ובסיגריות למשל, מלווים לא פעם בהכרזת השוטר במחסום "אסור לצאת, עכשיו סגור כאן".
- גם כשמותרת היציאה מופנות לא פעם לתושבים שאלות טורדניות בדבר היעד אליו הם מבקשים להגיע, אף שאין זה מעניינה של המשטרה כלל.
- עיכוב ממושך של התושבים הפלסטיניים בכניסה לשכונה, גם לאחר שהציגו תעודות זהות עם כתובת מגורים במקום.
- חסימת ילדים תושבי השכונה במחסומי הכניסה אליה, מאחר שאין בידם תעודת זהות המעידה על כתובתם. הורים נדרשים לצאת למחסומים לזהות את ילדיהם כתנאי לחזרתם הביתה.
- איסור כניסת רכבים לשכונה, אשר ככל הנראה תלוי אף הוא בפרשנות השוטרים במחסום. התושבים סיפרו כי אין כל אחידות - לעתים נמנעת כניסתם עם רכבם ולעתים היא מותרת.
- איסור מוחלט על כניסת מבקרים לשכונה (אלא אם מדובר בציבור היהודי-דתי, כפי שיפורט בהמשך). דבקות המשטרה באיסור זה כה גורפת, עד כי נמנעת אף כניסה לצרכים חיוניים. הבוקר לא הותר לקרוב משפחה של אדם שנזקק להסעה לבית חולים להיכנס על מנת לקחתו, אף שהוצגו בפני השוטרים האישורים הרפואיים המתאימים.
- מניעת כניסת עורכי דין.
- אלימות גוברת של מתנחלים כלפי התושבים הפלסטיניים, אשר בשבוע שעבר לוותה אף בירי, והתעלמות מוחלטת מתלונות המופנות לשוטרים במקום על אלימות מתנחלים, פיזית ומילולית.
- איסור על כניסת רכבי הסעות תלמידים למוסדות חינוך.

4. מקוממת במיוחד היא העובדה, כי יחס שונה בתכלית מופנה כלפי המתנחלים המתגוררים בשכונה וכלפי מבקריהם. אלה מתהלכים בשייח ג'ראח באין מפריע, לא פעם חמושים, וכל

תלונה שלהם כלפי הפלסטינים נענית מייד. מאז הוקמו החסימות, ובעידודם הנמרץ של ח"כים מחרחרי מדון מהימין הקיצוני, זוכים המתנחלים לביקורים תדירים ולחיזוק קבע מצד מתנחלים נוספים וחובשי כיפה. אלה נכנסים לשכונה בקבוצות, באמתלה כי הם בדרכם לתפילה במתחם שמעון הצדיק, בדרך כלל ללא כל בדיקה. כשנשאלו שוטרים לפשר הסלקציה, השיבו כי המשטרה אמונה על חופש הפולחן, וכי הם אינם פוגעים בזכותו של כל אדם להתפלל במקום.

5. פגיעה קשה במיוחד מסבה מדיניות המשטרה במקום לילדים הפלסטינים תושבי השכונה. משיחות עם הורים עולה כי הילדים מבוועתים, שנתם מסויטת, הם חוששים משוטרים ומתנחלים, קולות הנפץ הנלווים לרימוני ההלם מקפיצים אותם כל פעם מחדש, הם נצמדים להוריהם ומפגינים סימני מצוקה וחרדה. חלקם חזר להרטיב בלילות.

6. התושבים אף ממשיכים ומלינים על הפגיעה הקשה שמסבה מדיניות המשטרה במקום לזכות המחאה וההפגנה. ונזכיר, כי הפינוי מבתיים, המאיים על משפחות רבות בשייח ג'ראח ואשר זוכה לסיקור עולמי, הפך את השכונה למוקד מחאה והזדהות ארוך שנים, אשר גבר בחודשים האחרונים במקביל להתקדמות ההליכים המשפטיים בעניין. חסימת השכונה הותירה את המחאה מחוץ לה, והפגנות התמיכה וההתנגדות, אשר ממשיכות להתקיים במבואותיה, מפוזרות באלימות חסרת תכלית ופשר, הכוללת שימוש לא מידתי ברימוני הלם, בבואש, בפרשים ובירי כדורי ספוג. רק אתמול נפגעו למעלה מ-40 בני אדם מירי כזה, בהם בת 15 אשר עמדה בחצר ביתה.

7. **משטר חסימות ודיכוי זה, הנמשך כשבועיים וסופו אינו נראה באופק, ואשר פוגע אנושות בזכויות חוקתיות, מתבצע ללא סמכות.** לא מצאנו כל מקור חוקי המעניק למשטרה את הסמכות להקיף שכונה במחסומים קבועים ולהתנות את בנעבר דרכם בעיכוב המבקשים להיכנס, בדרישה להצגת תעודת זהות, בתשאולים ובמתן הסברים. אין בחוק כל מקור סמכות המאפשר למשטרה להטיל סגר שכזה על שכונה בישראל גם אם מדובר בשכונה שמרבית תושביה הם תושבי קבע פלסטינים. המשטרה אף אינה מוסמכת למנוע כניסתם של אנשים לשכונות שונות אך משום שאינם מתגוררים בהן. בהעדר הסמכה מפורשת בחוק, מדיניות החסימות אינה חוקית ויש לבטלה לאלתר.

8. חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996, המסדיר את דיני העיכוב, קובע כי עיכובו של אדם לצורך תחקור או דרישה להזדהות כפופה למבחן אינדיבידואלי ואובייקטיבי של חשד. משכך, ברור כי אין לשוטרים סמכות גורפת לעכב כל אדם המבקש להיכנס לשכונה בדרישה להזדהות, או לתשאל אותם באשר ליעד נסיעתם או מטרת הכניסה לשכונה. התנהלות זו אף מתייג אותם כולם כעבריינים פוטנציאליים.

9. דברים אלה מקבלים משנה תוקף נוכח היחס השונה לו זוכים תושבי השכונה היהודים, מבקריהם, ומתפללים אשר מגיעים למקום.

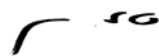
10. ודוקו - גם בהוראות הצבא המכריזות על שטח צבאי סגור, וכזכור כך מסבירים השוטרים לתושבים את מדיניות המשטרה במקום, מוטל על הגורם האחראי לבחון חלופות מידתיות וסבירות יותר, שפגיעתן באוכלוסייה פחותה, והסגירה עצמה מתבצעת לפרק זמן קצוב.

11. לקראת סיום כתיבת מכתב זה, הגיע מענה המשטרה לפנייתנו מיום 10.5.2021. במענה קובע יועמ"ש מחוז ירושלים, כי בשכונה מתרחשות באחרונה התפרעויות אלימות ומסוכנות, אשר פוטנציאל הנפילות סביבן חמור וממשי, וכי ה"אווירה המתלהמת שנוצרה סביב המתרחש בשכונה רק מעצימה את הסכנה ומלבה את הלהבות". אלא שבכך אין כל הסבר למדיניות הפוגענית והסלקטיבית. ניתן היה לצפות כי המשטרה תצביע על מקור חוקי כלשהו המסמיך אותה לפגוע בזכויות יסוד בכלל, ורק של אחת משתי האוכלוסיות המתגוררות בשכונה בפרט, לחסום את השכונה מכל עבר, להורות לתושבים הפלסטינים לא לצאת מביתם, ולנהוג בדרך המהווה ענישה קולקטיבית כלפי מאות הפלסטינים החיים בה; אך פרט לאמירה סתמית שפעולות המשטרה נעשות בסמכות כחוק וכדין לא נאמר דבר. אנו מצטרפים לגינוי האלימות אשר התבקש במענה מטעמכם, אך משוכנעים כי בידי המשטרה – אשר חלקה בליבוי הלהבות מתועד בעשרות סרטונים מהימים האחרונים – אמצעים חוקיים וכן מידתיים יותר לטיפול באלימות, משני הצדדים, ולשמירה על ביטחון הציבור.

אשר על כן נצפה כי תורו לאלתר על הסרת החסימות וכי תצביעו על מקור חוקי למדיניות המשטרה בשייח ג'ראח.

נודה לתשובתכם המיידית כדי שנוכל לשקול את המשך צעדינו בהתאם.

בכבוד רב ובברכה,

טל חסין, עו"ד

העתקים: עו"ד תנ"ץ אילת אלישר, היועצת המשפטית, משטרת ישראל
עו"ד סנ"ץ ג'ורג' קיוורקיאן, יועמ"ש מחוז ירושלים, משטרת ישראל